1847. N°. 4

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

WOENSDAG, 14 APRIL.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 13 April.

Ter waarschuwing onzer stadgenooten zij gemeld, dat ons een valsch 10-Centstuk is vertoond, van welke soort naar wij vernemen er meer hier in omloop moeten zijn; het schijnt eene vermenging van lood en tin te wezen, heeft eenen dofferen klank, en draagt het jaartal 1826; doch het wapen, de letters en nommers zijn zoo onduidelijk en grof, dat zij niet gemakkelijk iemand kunnen misleiden.

— Z. M. heeft onder anderen herbenoemd en bij continuatie aangesteld tot Kanton-Regter te Brielle Mr. W. Jongejan; benoemd: tot Procureur bij de Arr.-Regtbank te 's Gravenhage Mr. P. J. Eyssell, Advocaat aldaar; tot Ontvangers der Registratie te Vianen, J. C. van Brakel, thans te Woubrugge, en aldaar R. Grol, thans te Lemmer.

— De bevolking der koloniën van weldadigheid in 1846 met 970 zielen vermeerderd, was met 1°. Januarij 1847 tot het hoogste getal geklommen, namelijk 11,301; in 1846 was de sterfte grooter dan in een der 5 vorige jaren.

— *De Tijd* meldt, dat ter zake der aanklagt tegen Jan ter Linde, als verdacht van lasterlijke denuntiatie en laster, 8 getuigen uit Haaksbergen gedagvaard zijn, om den 19den dezer voor de regtbank te Zutphen te verschijnen; ook uit Groenlo en Eibergen zijn verschillende getuigen opgeroepen tot dezelfde zitting.

's GRAVENHAGE, 13 April.

Het is ons aangenaam te kunnen berigten, dat de gezondheidstoestand des Konings allezins naar wensch is, en dat Zijne Majesteit bereids de gewone werkzaamheden met de Ministers heeft hervat.

— Men verneemt dat de pleidooijen in zake de stad 's Gravenhage tegen Niekerken, betrekkelijk de verpligting tot het onderhoud van kaden en schoeijingen, op den 19den Mei voor het Prov. Hof in Zuid-Holland, Burgerlijke Kamer, zullen worden gehouden. Men ziet hier de behandeling en verderen loop van dit gewigtige regtsgeding, met belangstelling te gemoet.

ROTTERDAM, 12 April.

Met veel genoegen vernemen wij, dat de fabriek te Fijenoord thans hoogst belangrijke buitenlandsche bestellingen heeft. Onder anderen worden aldaar twee groote stoomsleepers voor de Wolga gebouwd. De eerste dezer is aan het einde van Januarij, de tweede thans eerst besteld en beide deze kolossale schepen, voorzien van werktuigen van 460 paardenkracht, moeten in de maanden Julij en Augustus van dit jaar afgeleverd worden. De uitbreiding der stoomvaart op de Russische rivieren is ook voor onzen handel met Rusland van het grootste aanbelang. De voortbrengsels van het zuidelijke en zuid-oostelijke Rusland kunnen daardoor een jaar vroeger naar Holland geleverd worden, hetwelk dikwerf van het grootste aanbelang is voor derzelver deugdzaamheid.

— Uit eene circulaire, welke men thans rondzendt, blijkt het menschlievende oogmerk van vier algemeen geachte inwoners dezer stad, in vereeniging met hunne echtgenooten, en met eenige andere dames uit den deftigen stand, om hier, in navolging van hetgeen, sedert eenigen tijd, te Parijs en elders opgerigt en onlangs ook te Amsterdam, met aanvankelijk goed gevolg, begonnen is, *Kinderverzorging ten behoeve van vlijtige moeders* te beproeven. Ondervindt zij de genoegzame en blijvende medewerking van welwillende stadgenooten, dan zal de Vereeniging, in een geschikt locaal, in eene der volkrijkste buurten en voorzien van eene bekwame verzorgster, bijgestaan door eenige helpsters, kinderen beneden de drie jaren, dagelijks, uitgezonderd des zondags, onder zorgvuldige bewaring stellen, maar uitsluitend die van zoodanige moeders, welke wettig verhinderd zijn om alsdan voor hare kleine kinderen te zorgen.

Voorloopig is bepaald, dat van de ouders zelve eene toelage van 10 cents daags voor elk kind, en voor twee kinderen uit hetzelfde gezin 15 cents gevraagd zal worden. Maar de kosten, aan de oprigting verbonden, en die, welke ook later de instandhouding en gewenschte uitbreiding zullen vorderen, moeten door ruime giften en jaarlijksche bijdragen van meer gegoeden bestreden worden.

VLAARDINGEN, 10 April.

Eergisteren had in de naburige gemeente Vlaardinger Ambacht een droevig voorval plaats. De Bouwman A. in 't Velt, wonende op de Buitenplaats Holy, des avonds huiswaarts keerende, wordt bij zijne woning door zijn' hond aangevallen en boven het oog gebeten; het dier willende afweren, ontvangt hij eene tweede wond in de hand, doch nu gelukt het hem, den hond neder en zich op denzelven te werpen. Op zijn geroep schieten twee knechts ter hulpe, die op zijn bevel het woedende dier aan de achterpooten weg trekken, nadat genoemde in 't Velt nog een derde, zeer belangrijke beet in den arm heeft gekregen. Terwijl hij zich nu in huis begeeft om een geweer te laden, ontwringt de hond zich aan de handen der knechts, werpt een van hen ter neder, en brengt dezen 11 meer of min groote wonden toe, waarna de hond wegloopt. Kort daarop verneemt men op nieuw geroep om hulp; de Tuinman Kloosterman, met zijne dochter de plaats opkomende, wordt deze laatste ook door het dier aangevallen, doch spoedig door haren vader ontzet, wien na eene verschrikkelijke worsteling ook stukken uit de hand, arm en dij werden gebeten.

Den volgenden morgen is de hond, die ongetwijfeld dol is geweest, op verschillende plaatsen, in deze stad en omstreken gezien; hij heeft behalve een vrij groot aantal honden, ook nog enkele menschen, een kalf, een paar schapen enz. gebeten, meerendeels in de nabijheid van het dorp Kethel, en is des namiddags dan ook, niet ver van daar, doodgeschoten.

In 't Velt en Kloosterman zijn gisteren morgen dadelijk naar Woerden gereden ter verkrijging van het geroemde geneesmiddel tegen de watervrees. Van wege het bestuur is eene afkondiging geschied, waarbij wordt gelast, dat alle honden binnen deze stad tot den 20sten dezer moeten worden vastgelegd.

's HERTOGENBOSCH, 9 April.

Heden in den vroegen morgen is in de gemeente Vught de pel- en graanmolen van den Heer van Roessel, met al het zich daarin bevindende graan enz. vermoedelijk door den bliksem getroffen en tot den grond toe afgebrand.

BREDA, 9 April.

Heden reeds is het aan de ijverige nasporingen der Justitie gelukt om de personen, die zich schuldig gemaakt hebben aan het slaan en in omloop brengen der valsche kwartguldenstukken, welke sedert eenige dagen in onze stad waren uitgegeven, te ontdekken. De persoon van M. de H..., Mr. Blik- en Koperslager alhier, en twee zijner werkgasten zijn naar het huis van arrest overgebragt. Zij hebben hunne misdaad volmondig beleden, en de Justitie is in het bezit der werktuigen hunner euveldaad.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 15 Maart.

De hoop op het sluiten van den vrede met Mexico begon weder te verminderen, omdat de Colonel Benton, die met eene zending om den vrede te bewerken, naar Mexico zou gaan, geëischt had, dat hij dan tevens tot opperbevelhebber over het leger zou aangesteld en hem volmagt gegeven worden, om een voorloopig vredesverdrag te onderteekenen. De President had hem dit echter afgeslagen, omdat hij te jong was om dien post te bekleeden. — De Generaal Taylor zou met 10,000 man naar San Luis Potosi oprukken, waar men meende dat Santa Anna zich nog bevond.

MEXICO,

5 Februarij.

De berigten houden in, dat de geestelijkheid zich met nadruk verzet had tegen het in beslag nemen van hare goederen ten behoeve van den Staat, en dat Santa Anna, voor de gevolgen van het misnoegen der geestelijkheid beducht, aan het Congres geschreven had om de intrekking of althans de wijziging van dien maatregel te verlangen. Dien ten gevolge was bij het Congres eene wet ingediend, strekkende om het vroeger besluit aangaande de kerkelijke goederen in te trekken, en daarentegen de Regering te magtigen tot het aangaan eener overeenkomst met de geestelijkheid, waarbij deze zich verbond om, tot aan het tot stand komen van den vrede, maandelijks een voorschot van 450,000 dollars (rijksd.) aan de schatkist te doen. Santa Anna

had 98 baren zilver, toebehoorende aan kooplieden te San Luis de Potosi, in beslag genomen, voor de terugbetaling waarvan hij na het einde van den oorlog persoonlijk borg was gebleven. — Volgens berigten uit Vera Cruz van 7 Februarij maakte men toen aldaar groote toebereidselen, om den verwachten aanval der Amerikanen krachtdadig af te slaan.

TURKYE.

CONSTANTINOPEL, 24 Maart.

In de *Allg. Zeitung* leest men: Even voor het ter pers gaan van ons blad ontvangen wij nog een schrijven uit Constantinopel van den 24sten des avonds, volgens hetwelk de Sultan de door het Oostenrijksche hof voorgestelde verzoenende denkbeelden ten aanzien van de verwikkeling met Griekenland heeft aangenomen, zoodat men als zeker kan beschouwen, dat eene nadere verklaring eerdaags het licht zal zien, onder voorwaarden, die voor Griekenland zeer aannemelijk zijn. Griekenland en Turkye zijn daarvoor den Oostenrijkschen Staatskanselier den grootsten dank verpligt.

YSLAND.

6 Maart.

De winter is op dit eiland buitengewoon zacht geweest, is er slechts eene geringe hoeveelheid sneeuw gevallen. De Hekla was rustig. De visscherij voordeelig.

SPANJE.

MADRID, 4 April.

Het besluit der Regering van 11 Maart, waarbij de uitvoer van granen was verboden, is bij een besluit van den 23sten weder gewijzigd.

— H. M. heeft op Witten Donderdag van haar voorregt gebruik gemaakt, om aan 5 ter dood veroordeelden genade te schenken.

— Veel opzien baart het hier, dat onderscheiden personen, welke in het paleis der Koningin betrekkingen vervulden, verwijderd of verplaatst zijn. Onder deze telt men ook de Marquisin de Santa Cruz, eene dame van veel invloed. Het Ministerie had H. M. de noodzakelijkheid daarvan doen inzien, omdat de verwijderde personen de Ministers zouden kunnen tegenwerken. De Koningin had dan ook niets tegen dien maatregel ingebragt.

— Er zou een ontwerp bij het Spaansch bewind in overweging zijn, om de goederen, Propios genoemd, te verkoopen en met 3, 4 en 5 pCt. schuldbrieven betaalbaar te stellen, en verder over te gaan tot den verkoop van de nog overgebleven geestelijke goederen.

ITALIE.

ROME, 30 Maart.

De Paus had eene verordening uitgevaardigd, welke de levendigste geestdrift had opgewekt, namelijk, dat al de kleine winkeliers, die een patent van niet meer dan 2 scudi betaalden, voor het vervolg daarvan waren vrijgesteld. Een scudo is nagenoeg *f* 2,50 Ned.

— De Paus heeft aan eene Commissie van Kunstenaren opgedragen, om de borstbeelden te vervaardigen van de 258 Pausen die hem zijn voorgegaan; zij zullen daarna in mozaïk worden nagemaakt, die in de St. Pauluskerk geplaatst zullen worden; waar eene dergelijke verzameling eens door brand vernield werd. De geschilderde portretten zullen in het Museum van het Vaticaan worden geplaatst.

— Prinses Albert van Pruissen heeft een afscheidsbezoek bij den Paus afgelegd en zal na Paschen onze stad verlaten.

— Zelfs alhier hebben nu ongeregeldheden plaats gehad, ter zake van de duurte der levensmiddelen; een bakkerswinkel is door omstreeks 500 dagloners bestormd; zij zijn door de soldaten teruggedreven. De prijs van het brood werd nog steeds hooger en de ontevredenheid nam toe tegen den anders zoo beminden kardinaal Gizzi, aan wien de geringe volksklasse dit toeschreef.

— Het gerucht wordt meer en meer bevestigd, dat de Kardinaal Gizzi, wegens zijne zwakke gezondheid, zoo het heet, van zijne betrekking van Staats-Secretaris wenschte ontslagen te worden.

— De boeren in de omstreken van Bologna hebben zich bij duizenden vereenigd, om van de landheeren driedubbele verhooging van dagloon te eischen; door de militaire magt, die hare wapenen heeft moeten gebruiken, zijn zij uiteen gejaagd en de belhamels gevat.

— De bewoners van het Augustijner klooster in het stadje Dodi bij Perussia, zijn op last der regering gevangen genomen, omdat de vermoedens bevestigd werden, dat zij met de revolutionnaire partij in betrekking stonden.

— Uit Napels wordt van den 24sten gemeld, dat in de rigting tusschen Pompeji en Castellamare zich boven aan de zuidoostzijde van den Vesuvius, uit eene kolossale lavahoogte eene vuurbedding heeft gevormd, waaruit een sterke lavastroom voortkomt. Deze uitbarsting lokt vele menschen derwaarts.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 5 April.

Ten gevolge van de onvoorzigtigheid van een kind, dat met luciers speelde, is het vlek Melk, digt bij deze stad, grootendeels eene prooi der vlammen geworden. Meer dan 60 huizen, de kerk, het schoolgebouw enz. liggen in de asch en zelfs menschen zijn er bij omgekomen.

GALLICIE.

LEMBERG, 31 Maart.

Den 25sten zijn hier groote militaire maatregelen genomen ter bewaring van de rust en orde. De wachten bij de kruidmagazijnen werden verdubbeld, bij alle bronnen stonden militairen, anderhalve batterij stond gereed en, wat nog nimmer gebeurd was, bij de kerkparade verschenen de soldaten met opgestoken bajonet. Gedurende de daarop volgende dagen bleven die maatregelen aanhouden, terwijl intusschen talrijke inhechtenisnemingen plaats hadden. Onrustbarende geruchten waren in omloop; men sprak van eene nieuwe zamenzwering tegen de Duitschers, van het plan der gezworenen, om de bronnen te vergiftigen, en van dergelijke zaken meer. Zoo veel is zeker, dat al die maatregelen genomen zijn ten gevolge eener mededeeling van den Pruisischen Gouverneur van Posen. De prijzen der levensmiddelen en de ellende stijgen overigens schier dagelijks in Galicie, vooral in de westelijke kreitsen, alwaar de boeren hunne paarden van den honger opeten.

PRUISSEN.

BERLIJN, 9 April.

Z. M. heeft eene verordering uitgevaardigd, betrekkelijk het toelaten van nieuwe godsdienstige secten, waarin wordt bepaald: dat zij die naar hun geweten met de geloofsbelijdenis van hun kerkgenootschap niet in overeenstemming kunnen blijven, en zich dien ten gevolge tot een bijzonder godsdienstig genootschap vereenigen, of zich aan een zoodanig aansluiten, voortaan niet alleen volle vrijheid zullen genieten, om het vroegere kerkgenootschap te verlaten; maar dat zij ook, voor zoover hun genootschap door den staat goedgekeurd is, in het genot hunner burgerlijke regten en waardigheden blijven, — met in achtneming der bepalingen hieromtrent in het algemeen regt des lands voorkomende — terwijl zij evenwel geene aanspraak meer hebben, om deel te nemen in de regten van de kerk, welke zij verlaten hebben.

— Indien een nieuw kerkgenootschap ten aanzien van de leer- en geloofsbelijdenis wezentlijk overeenstemt met eene der Christelijke godsdienstige secten, welke bij den Westphaalschen vrede in Duitschland erkend zijn, dan zal aan den leeraar bij hetzelve tegelijk met de erkenning van het kerkgenootschap de bevoegdheid verleend worden, om in die landen, waar het algemeen landsregt of Duitsche regt geldt, zulke civielregtelijke daden te verrigten, welke volgens de wetten tot het ambt des leeraars behooren. In alle andere gevallen blijven bij nieuwe godsdienstige vereenigingen de personen, welke tot de viering der godsdienstige plegtigheden bestemd zijn, uitgesloten van de bevoegdheid, zich met de boven bedoelde handelingen in te laten; hieromtrent zal later beschikt worden; maar men zal de vrijheid hebben dergelijke ambtsverrigtingen door een geestelijke van eene der openbaar erkende Christelijke kerkgenootschappen te doen volbrengen.

Ten aanzien van bovenvermeld besluit heeft de Koning ook nog in een bijzonder bevel, onder dezelfde dagteekening, te kennen gegeven, dat het behouden der burgerlijke regten en waardigheden, alleen voor hen, wier godsdienstig genootschap goedgekeurd is, niet zoo verstaan moet worden, alsof het toetreden tot eene vereeniging, welke nog niet door den staat erkend is, hen dadelijk van hunne regten en waardigheden zoude doen vervallen.

— Onder de ontwerpen van wet, welke aan den Vereenigden Pruissischen Landdag ter beraadslaging zullen aangeboden worden, noemt men voornamelijk: het andermaal herziene Strafwetboek, waarbij alle ligchamelijke tuchtiging wordt afgeschaft: *afschaffing van de belasting op het geslagt en gemaal en invoering eener gewijzigde belasting op de inkomsten* en eindelijk het zoogenaamde tolerantie-edict, of de regeling der betrekking van de verschillende godsdienstige gezindheden tot den Staat.

— Gedurende de zitting der Vereenigde Stenden zullen in alle kerken des Rijks openbare gebeden gehouden worden, dat God den Koning en den Afgevaardigden wijsheid verleene.

— Er is hier eergisteren eene maatschappij tot stand gekomen, die tot doel heeft den vrijen handel te bevorderen.

— Professor Schönbein, de uitvinder van het schietkatoen, heeft een nieuw preparaat uitgevonden, om er zich op gelijke wijze als van de zwavel-aether te bedienen, tot verdooving, zonder dat het gebruik daarvan dezelfde gevaren veroorzaakt.

— De Dusseldorfer stoombootmaatschappij heeft zich belast om gedurende dezen zomer 12,000 landverhuizers naar Noord-Amerika over te voeren.

KONINGSBERGEN, 4 April.

In den nacht van den 1sten dezer brandde het kantoor van belastingen alhier tot aan den grond af. Men wil, dat de brand zou zijn aangelegd door smokkelaars, om gedurende de verwarring vleesch en meel binnen te brengen.

— In den avond van den 1sten dezer zijn in Tilsit 3 magazijnen met olie en raapkoeken afgebrand. Het verlies wordt op 8000 thlr. geschat.

— Eenige dagen geleden werd in laatstgenoemde plaats een Russische grenswachter veroordeeld, die in het afgeloopen jaar op Pruissischen bodem eene vrouw dood schoot, omdat zij zonder pas over de grenzen gekomen was. De vreeselijke straf bestaat in 800 stokslagen en 8 jaren dwangarbeid in de mijnen van Siberië.

ENGELAND.

LONDEN, 10 April.

Sir H. Pottinger, die als Gouverneur naar de Kaap de Goede Hoop vertrokken en daar reeds aangekomen is, zal hier weer terugkeeren, zoodra hij de kolonie zal hebben bevredigd. Slechts onder die voorwaarde zou hij de betrekking van Gouverneur aangenomen hebben.

— Lord Palmerston heeft in de Times een brief geplaatst: *Regt voor den Spaanschen fondsenhouder*, waarin hij met kracht en beknopt het regt betoogt, dat de Engelsche schuldeischers van Spanje hebben, om de tusschenkomst hunner Regering ten hunnen behoeve te vragen.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 April.

De nieuwe goud- en zilverstukken zullen het borstbeeld des Konings dragen met het omschrift: *Leopold I[er] Roi des Belges*, de keerzijde het wapen des Rijks, met het nationale devies: *L'union fait la force*, benevens de waarde der munt en het jaar, waarin zij geslagen is. De naam en het gewigt zullen op de goudstukken worden aangewezen. Die van 2, 2½, 5 en 25 fr. zullen op den rand het omschrift dragen van: *Dieu protège la Belgique;* de stukken van ¼, ½, 1 en 10 fr. zullen gekartelde randen hebben.

— Dingsdag ll. was zoo men meende, een man van 70 jaren, in het hospitaal te Leuven overleden en zou des anderen daags begraven worden, toen hij Woensdag uit zijnen schijnbaren doodslaap ontwaakte, en frisch en gezond naar zijne bedroefde weduwe terugkeerde.

ANTWERPEN, 10 Maart.

Er liggen hier nog 16 schepen gereed, om landverhuizers op te nemen. Er zijn in deze stad thans ruim 2000 landverhuizers, onder welke 500 Zeeuwen.

— Men timmert thans buiten de Lillopoort een ruim gebouw voor rekening van den Heer De Poorter, koopman alhier. Hetzelve is bestemd om de landverhuizers logement te geven. Er kunnen er 500 in huisvesten.

— Sedert den 30[sten] Januarij, toen de binnenlandsche scheepvaart werd heropend, tot den 31[sten] Maart, heeft men uit Antwerpen naar Frankrijk verzonden 128,650 mud tarwe, 17,700 mud rogge, 4000 mud gerst, 4720 vaten bloem en 3000 balen rijst.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Hervormde gemeenten te Leyden, te 's Heer Abts- en Sinoutskerke in Zeeland, te Calantsoog in Noord-Holland en te Dennekamp in Overijssel, uitgebragte beroepen op DD[s]. van Iterson te Arnhem, Warnsinck te Wilhelminadorp, en de Candidaten J. H. Hohns en J. H. Dinckgreve.

ROTTERDAM, 12 April. De Wel-Eerw. Z. Gel. Heer J. I. Doedes, Th. D[r]. en Predikant te Hall, heeft het beroep, door den Breeden Kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier op hem uitgebragt, onder inwachting der vereischte goedkeuringen aangenomen.

LEEUWARDEN, 9 April. Heden heeft de Breede Kerkeraad der Hervormde gemeente alhier uit het bevorens bekend gemaakt drietal Predikanten, beroepen D[s]. Magtildus van Staveren Th. Dr., te Kedichem.

ZUTPHEN, 8 April. Ter vervulling der vacature, welke eerlang bij de Herv. gemeente alhier ontstaan zal, door het vertrek van D[s]. Rutgers van der Loeff, naar Leyden, is op heden door den Breeden Kerkeraad het volgende twaalftal geformeerd: DD[s]. Modderman Az., te Oudkerk; Sonius Swaagman, te Nieuwe Stadskanaal; Sluiter, te Terwolde; v. Hasselt, te Sneek; Sannes, te Schildwolda; v. Staveren, te Kedichem; Jungius, te Rijswijk; Verwey, te Winschoten; Brunner, te Oude- en Nieuwe-Wetering; v. d. Zwaag, te Dronrijp; Meijer, te Wolvega, en Witteveen, te Huizum; de drie laatsten bij herstemming tegen v. d. Hoeve, te Keppel.

OOST-INDISCHE HANDEL.

Uit een hoogst lezenswaardig stuk in het bijvoegsel van de *Amsterdamsche Courant* van Maandag, deelen wij hoofdzakelijk het volgende mede:

Wanneer wij denken aan den tijd, waarvan in onze kindsheid gesproken werd, als een' tijd van bloei van Oost-Indischen Handel, dan herinneren wij ons, hoe door onze vaderen verhaald werd van ruim een 20-tal schepen, welke jaarlijks, van Batavia vooral, in onze havens binnen liepen. Ons werd gezegd van de levendigheid en van de winstrijkheid van dien handel; en evenwel, welke waren de hoeveelheden, welke dien handel verlevendigden?

Hoogstens 6,000,000 oude ℔ koffij.
» 1,000,000 » » suiker.
» 20,000 » » indigo.
» 600,000 » » peper.
50 Leggers arak en eenige andere artikelen.

Die bloei wenschte men, bij de hernieuwing van ons volksbestaan, op nieuw te zien herleven. Doch wilden wij aandeel hebben in den algemeenen handel, dan moesten wij werkzamer wezen dan onze vaderen in de 18[de] eeuw en ons met geringe winsten vergenoegen. Grootere werkzaamheid en geringere winsten vielen hier echter weinig in den smaak; daarenboven gaf de Indische handel in de eerste jaren verliezen, en moedeloosheid verving de overgroote verwachtingen, welke men in 1814 en 1815 van dien handel had gekoesterd. Het stond weldra geschapen, alsof men den handel op onze koloniën geheel aan den vreemdeling zou overlaten.

Toen, in het jaar 1824, werd de Nederl. Handelmaatschappij opgerigt, en dat ligchaam werkte allerweldadigst mede tot de verlevendiging van onzen handel op Java. Reeds in het jaar 1827 was het getal schepen, door haar bevracht, 45; een getal bij de Oost-Indische Compagnie, vooral in de 18[de] eeuw, ongehoord. — Ook op Java werden verstandige maatregelen genomen, en in weerwil van den oorlog tegen Diepo Negoro, had men, toen de Handelmaatschappij een 5-jarig bestaan telde, een uitvoer van Java van:

28,166,200 ℔ koffij (*).
7,378,000 » suiker.
46,369 » indigo.
2,395,800 ℔ tin.
540,700 » peper.
1,397 leggers arak.

Belangrijk is het deze hoeveelheden te vergelijken met de hierboven opgegevene. Welken aanwas ontmoet men hier, boven den tijd, toen, volgens het zeggen onzer vaderen, de Oost-Indische handel in de 18[de] eeuw alhier bloeide! Nog had er geene groote ontwikkeling van den landbouw op Java plaats gegrepen, en nogtans waren de hoeveelheden zeer aanzienlijk toegenomen. De moedeloosheid, waaraan men weinige jaren te voren zich had overgegeven, was dus hoogst laakbaar en de hoeveelheid der productie veroorloofde niet langer aan monopolie en hooge prijzen te denken; voortaan zou het belang van den handelaar wezen, zoo veel mogelijk aan te voeren en zoo goedkoop mogelijk te verkoopen.

Dit behoort de koopman tegenwoordig nimmer uit het oog te verliezen. Men zie ook hoe 5 jaren later, toen het stelsel van cultures, door den Generaal van den Bosch ontworpen, naauwelijks begon te werken, de hoeveelheden, voor den uitvoer van Java, reeds waren toegenomen. In 1834 had men

45,500,800 ℔ koffij.
36,713,100 » suiker.
250,423 » indigo.
3,916,500 » tin.
821,000 » peper.
1,497 leggers arak.

Bij de suiker is inzonderheid de aanwas der opbrengst verbazend. Daarvan moet de oorzaak gezocht worden in den meer spoedigen oogst van het suikerriet dan van de koffijboon.

De Handelmaatschappij had dat jaar voor hare aanvoeren niet minder dan 86 bodems bevracht, en ruim 4 millioen gulden aan vrachtpenningen betaald.

Men vergelijke dit alles bij de 18[de] eeuw, de stoutste verwachting was verwezenlijkt.

En evenwel begon nu eerst het stelsel van Culturen, door den Graaf van den Bosch ingevoerd, zich in al zijne kracht te ontwikkelen. Allerwege vermeerderde de bedrijvigheid op Java en de welvaart van den inlander nam algemeen toe.

In 1839 werd naar Nederland uitgevoerd:

67,827,900 ℔ koffij.
74,499,500 » suiker.
1,187,189 » indigo.
3,625,300 » tin.
1,248,700 » peper.
2,600 leggers arak.

Zoo zijn wij bij de herleving van ons volksbestaan, een nieuw tijdperk ingetreden. Handelsvoordeelen zijn wel te verkrijgen, maar geen alleenhandel is meer mogelijk. De aanvoeren met 186 schepen, onder Nederlandsche vlag, uit Java aangebragt, maken dit onmogelijk.

Men neme, om een enkel artikel te noemen, de koffij ten voorbeeld. Het is nog geene anderhalve eeuw geleden, dat men die uit Arabië haalde. Toen hebben de Nederlanders die op Java overgeplant. Dat gelukte; en thans noemt men, behalve Mocha- en Java-koffij, ook koffij gegroeid op Sumatra, Menado, Ceylon, Mauritius, Bourbon, Brazil, Suriname, Demerary, La Guayra (haven van den Zuid-Americ. Staat Venezuela), St. Domingo of Haïti, Havana, Jamaïca, en wie weet, welke andere plaatsen meer. — Wien zou het dus kunnen in het hoofd komen, om dat artikel te monopoliseren?

Landbouwer, fabriekant en handelaar, moeten zich uit dien hoofde vereenigen, om zoo veel en zoo goed mogelijk voort te brengen, om goedkoop en met den minst mogelijken omslag te verkoopen; allen zullen bij dat stelsel welvaren en goede zaken doen.

Ook zie men hoe in het volgende 5-jarig tijdvak de opbrengst in Nederlandsch Indië is vermeerderd:

Koffij	1,240,025	pikols.
Suiker	1,024,449	»
Indigo. . . .	1,648,481	oude ℔.
Tin	68,738	pikols.
Peper (ronde)	12,442	»
Rijst	683,038	»
Tabak	44,200	»
Kaneel	138,200	oude ℔.
Arak	6,244	leggers.
Cochenille . .	52,901	oude ℔.
Foelie	232,800	»
Nagelen	292,000	»
Muscaatnoten	816,930	»

Uit deze 13 artikelen kan men genoegzaam zien van welk belang onze Oost-Indische bezittingen zijn; hoe de opbrengst aldaar met den dag vermeerdert, en onder het beheer eener wijze administratie, welligt nog jaren lang kan vermeerderen.

De uitvoer van zulke ontzettende hoeveelheden producten behoeft eene menigte schepen. Ook heeft, voor zoo veel aangaat bodems, bewesten de Kaap de Goede Hoop te huis behoorende, de uitvoer plaats gehad onder de vlaggen van 11 verschillende staten. Daaronder waren 12 Zweedsche, 13 Hamburger, 15 Noord-Amerikaansche, 18 Fransche, 62 Engelsche en 209 Nederlandsche schepen.

Bij dergelijken uitvoer van Java, bij zoo groote aanvoeren door de Handelmaatschappij en door den particulieren handel in Nederland, is alle betoog

(*) De pikol slechts als een gewoon centenaar aangenomen, alhoewel hij 123¼ oude ponden bevat.

overbodig om een ieder te overtuigen, dat daardoor in onze koopsteden duizende handen werk en brood hebben.

Maar ook Indië heeft juist daarom eene onophoudelijke, eene altijd durende behoefte aan het kapitaal, dat bekwame, werkzame, voortvarende, geduldige eerlijke Nederlanders in hunne personen aldaar kunnen aanbrengen. Overal is behoefte aan kundige, ondernemende mannen, die volharding bezitten, en niet bij den minsten tegenwind den moed laten zakken.

201ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

9de Lijst, No. 18187 een prijs van *f* 1000.
10de » Nos. 4125, 3461 en 19530, ieder een prijs van *f* 1000.
11de » Geene.
12de » Geene.

ADVERTENTIEN.

Op den 10den April 1847 is onder LEYDERDORP, na eene ziekte van weinige dagen overleden, de Wel Edele Heer J. P. LA RUE, in den ouderdom van 81 jaren en 4 maanden.

Heden overleed, tot bittere droefheid van mij en mijne kinderen, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote GEERTRUIDA WOLLENBERGH, in den ouderdom van ruim 70 jaren.

LEYDEN, 12 April 1847. A. VERHOOG.

Voor alle bewijzen van belangstelling, betoond bij de bevalling mijner Echtgenoote, betuig ik bij dezen, welgemeenden dank.

G. J. ROLLANDET.

Allen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van wijlen den Heer CORNELIS WASSENAAR, in leven *Koopman in Granen te Leyden*, worden verzocht daarvan vóór den laatsten dezer maand **opgaaf** te doen aan den Ondergeteekende.

ALBs. VAN LEEUWEN,
Leyden, *Executeur*,
14 *April* 1847. Breedestraat over de Zon,

Krachtens bevelschrift van den Edel Achtb. Heer Regter Commissaris in den Boedel van den Gefailleerden SAMUEL SCHULLER, *Koffijhuishouder* te *Leyden*, worden de Schuldeischers in gemeld Faillissement opgeroepen, ter Verificatie hunner Schuldvorderingen, op Woensdag den 21sten April 1847, des voormiddags te 11 ure, in de Vergaderzaal der Arrondissements-Regtbank.

De Curator, J. G. KIST.

Er wordt verlangd als Eerste Hypotheek op een HUIS EN ERVE, in de nabijheid der Stad *Leyden*, de Somma van ***f* 1000,** tegen 5 pCt. Intrest 's jaars; voornoemd Pand heeft meer dan de dubbele waarde van de gevraagde som.

Adres bij den Boekhandelaar J. BROUWER, onder Letter **M.** Brieven Franco.

AANBESTEDING VAN VLEESCH EN VET,

ten behoeve van de Troepen van het 3de Batt. 8ste Reg. Inf., alhier in Garnizoen.

De MAJOOR, kommanderende voornoemd Bataillon, zal op den 20sten dezer, aan den minst inschrijvenden, onder nadere goedkeuring **Aanbesteden:** het benoodigde **VLEESCH en VET;** zullende de Voorwaarden van heden af aan ter lezing liggen bij den Onder-Adjudant in de Kazerne, en de biljetten vóór 12 ure op gemelden datum mede aldaar bezorgd worden, in eene daartoe bestemde gesloten Bus.

Leyden, De Majoor voornoemd,
14 *April* 1847. ANEMAET.

PUBLIEKE VERKOOPING,

op Zaturdag den 17den April 1847, des avonds ten 6 ure, bij Opbod en Afslag, in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van:

No. 1. Een HUIS, ACHTERHUIS EN ERF, aan de westzijde van de Koepoortsgracht omtrent de Ruime Conscientiestraat, Wijk II Nos. 82 en 83 a.

No. 2. Vier HUISJES nevens elkander, aan de noordzijde van de Ruime Conscientiestraat, Wijk II Nos. 83 b, 83 c, 83 d en 84.

No. 3. Eene STALLING, in de Ruime Conscientiestraat, Wijk II No. 85, met het daarnevens gelegen HUIS, Wijk II No. 85 a.

No. 4. Een HUIS, mede in de Ruime Conscientiestraat, Wijk II No. 85 b, met eene STALLING en PAKHUIS in de Kampersteeg, Wijk II Nos. 88 en 89.

No. 5. Een HUIS, ERF EN TUIN, aan de noordzijde van het Levendaal, tusschen de Kraauwel- en Koenesteeg, Wijk III No. 603, 600 en 601; alles breeder bij biljetten omschreven, welke Percelen dagelijks kunnen worden bezigtigd.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, alsmede van de vier eerstgenoemde Percelen ten Kantore van den Notaris J. TOMAS, beide te *Leyden*.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Zaturdag den 17den April 1847, des avonds ten 6 ure, van een ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERF, zeer geschikt tot uitoefening eener *Fabriek*, hebbende eenen welaangelegden TUIN, te *Leyden* aan de Zuidzijde van het Levendaal, aan den hoek der Pakhuisstraat, Wijk III No. 234 en 234 rood.

Te bezigtigen daags vóór en op den dag der Verkooping, en informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER te *Leiden*.

PUBLIEKE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 24sten April 1847, des avonds ten 6 ure, ten overstaan van den Edel Achtbaren Heer Kantonregter van het Kanton *Leyden*, bij Opbod en Afslag, van:

Een HUIS EN ERF, voorzien van onderscheidene Behangen Boven- en Beneden-Kamers, met Stookplaatsen, Keuken, Kelder, Regen- en Putwater, Plaats, Tuintje en verdere Commoditeiten, staande en gelegen binnen *Leyden* aan de westzijde van de Heerensteeg, aan den hoek van de Commanderijpoort, waarin hetzelve eenen Uitgang heeft, Wijk IV No. 796 en 796 rood, Kadaster Sectie G No. 588 groot 1 Roede en 17 Ellen, breeder bij biljetten omschreven en te bezigtigen op den dag der Verkooping, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 2 ure, terwijl inmiddels nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantoren van den Wel Edel Gestrengen Heer Mr. P. C. LEZWIJN Advocaat, en A. ZUURDEEG Notaris, te *Leyden*.

Bij den Boekhandelaar **J. W. BROUWER** is uitgekomen:

Een Woord aan den
WAARSCHUWER EN TEREGTWIJZER
en aan allen die de waarheid liefhebben;

door den Schrijver van de Brochure:

WAAROM IS ER TE LEYDEN GEPROTESTEERD
TEGEN HET BEROEP VAN
Ds. A. RUTGERS VAN DER LOEFF? ***Prijs f 0.30.***

Alsmede:

No. 5 DER STUKKEN BETREFFENDE
DE BESCHULDIGING TEGEN DE LEER EN DE BEROEPING VAN
Ds. RUTGERS VAN DER LOEFF.

Dit laatste ten voordeele der Huiszitten- en Diaconie-Armen.

Prijs f 0.30.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 12 APRIL.

	Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld. . à $2\frac{1}{2}$ pCt.	58	$58\frac{3}{16}$	$58\frac{1}{8}$
Dito dito . . . . . . » 3 »	$70\frac{5}{8}$	$70\frac{3}{4}$	$70\frac{3}{4}$
Dito dito . . . . . . » 4 »	$90\frac{7}{16}$	$90\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{2}$
O. I. Leening . . . . . . » 4 »	$90\frac{5}{16}$		
Amortisatie Syndicaat. . . . . . » $3\frac{1}{2}$ »	$88\frac{1}{8}$		
Handel-Maatschappij . . . . . . » $4\frac{1}{2}$ »	$172\frac{1}{4}$	$172\frac{1}{4}$	$172\frac{1}{4}$
Haarlemmermeer . . . . . . » 5 »			
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . . » $4\frac{1}{2}$ »			
Aand. Holl. Spoorweg Maatschap. » »			
BELGIE, Certificaten . . . . . . » $4\frac{1}{2}$ »			
Dito Dito . . . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
Dito. bij ROTHSCHILD . . . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £ » 5 »	$18\frac{3}{4}$	$18\frac{7}{8}$	
Dito bij dito, onbep. stukken . » 5 »	$17\frac{7}{8}$	$18\frac{5}{8}$	
Dito Binnenl. à 6 m. . . . . . » 3 »	$30\frac{5}{8}$	$30\frac{13}{16}$	$30\frac{5}{8}$
Coupons Ardoins. . . . . . » »	$17\frac{1}{8}$	$17\frac{3}{8}$	
PORTUGAL, te Londen . . . . . . » 3 »	38		
Dito Dito . . . . . . » 4 »	$37\frac{1}{8}$	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{3}{8}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	$104\frac{5}{8}$	105	
Dito dito 1828 en 1829 . . . » 5 »	104		
Cert. bij dito 1831 en 1833 . . » 5 »			
Dito bij HOPE . . . . . . » 4 »	$88\frac{1}{4}$		
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . . . » 4 »	$88\frac{1}{4}$		
Certificaten te Hamburg. . . . » 5 »			
Inschrijving in Assign. . . . » 6 »			
Certificaten van dito . . . . » 6 »			
POLEN, Certificaten . . . . . . » 4 »			
Dito Aandeelen met Loting . . . fl. 300 *f*			
Dito dito . . . . . . » 500 »	$143\frac{1}{4}$		
PRUISSEN, Loten van 50 R. . . . » » »			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank . » 5 pCt.			
Idem . . . . . . » 4 »			
Oblig. Metalliek . . . . . . » 5 »	$104\frac{1}{4}$	$102\frac{1}{4}$	
Idem . . . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
Aandeelen 28 Mei 1834 . . . . *f* 500 *f*			
Idem 1 April 1839 . . . . . *f* 250 *f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw. à 5 pCt.			
BRAZILIE, ... » 5 »	$87\frac{5}{8}$		
AMERIKA, ... » 6 »			
Dito Bankactiën. . . . . . » »			
MEXICO, ... » 5 »	$20\frac{3}{16}$	$20\frac{5}{16}$	
VENEZUELA, ... » $2\frac{1}{2}$ »			

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.